

BEGIN VAN VERBETERING EN LAATSTE (?) VERZET

Terugblikkend op het jaar 2015, kunnen wij constateren dat er door journalisten en politici kritischer naar alcohol gekeken werd dan de afgelopen halve eeuw het geval was geweest. In 1965 stonden we aan het begin van een sterke stijging van de welvaart. En er was net een herziening van de Drankwet aangenomen, die de alcoholbranche veel meer vrijheid gaf dan de oude versie uit de dertiger jaren. Er heerste een mentaliteit van "dat moet toch kunnen". Dat alles resulteerde in een pijlsnelle stijging van de alcoholconsumptie, van iets meer dan twee liter pure alcohol per persoon naar 8 liter.

Verontrusting over die stijging, leidde tot het instellen van een ontmoedigingsbeleid door het ministerie van volksgezondheid. Eerst voorlichtingscampagnes, maar toen die onvoldoende bleken ook wettelijke maatregelen. De stijging van de consumptie werd gestopt, maar een daling trad vooreerst niet op. Er was teveel een cultuur ontstaan waarin alcohol "gewoon" gevonden werd, waarin te pas en te onpas alcohol geaccepteerd werd als "erbij behorend". Een cultuur die gevoed en in stand gehouden werd door de steeds geraffineerdere reclame voor alcohol.

In 2013 nam het parlement een wetsontwerp aan dat de leeftijdsgrens voor zwak-alcoholhoudende dranken verhoogde van 16 naar 18 jaar. Op 1 januari 2014 werd die wet van kracht. Het jaar 2015 was dus het tweede jaar van de verhoogde leeftijdsgrens. Maar zoals wij drie jaar geleden reeds schreven: "Het probleem van de (coma) zuipende jongeren wordt niet opgelost door alleen maar de leeftijdsgrens te verhogen". De naleving van de grens moest ook verbeteren. Echter, in 2015 liet de naleving nog veel te wensen over. Minderjarigen konden nog gemakkelijk aan drank komen.

Bij de invoering van nieuwe verboden, is een beginperiode nodig met intensieve voorlichting en handhaving. Die zijn er in 2014 niet echt geweest. Desondanks valt er wel een positief punt te noteren: het aantal koopopgingen door jongeren beneden de oude grens, dus door 14- en 15-jarigen is fors afgenomen.

Verder dienen wij te bedenken dat het alcoholprobleem meer is dan alleen het probleem van de zuipende jongeren. De alcoholnota van 1986 waar het ontmoedigingsbeleid mee startte, constateert dat het alcoholprobleem een breed maatschappelijk probleem is, dat zich op allerlei plaatsen in de samenleving voordoet. De overheid moet nu dus niet achterover gaan leunen, denkend dat met de verhoging van de leeftijdsgrens het probleem is opgelost. De staatssecretaris lijkt dat wèl te denken. In 2015 liet hij weten geen verbod op happy hours te willen, niet in te zullen grijpen in de reclame, en evenmin efficiënte leeftijdscontrole (dus elektronisch en op afstand) verplicht te willen stellen. We blijven dus afhankelijk van de caissière, met haar vatbaarheid voor vriendjespolitiek en voor bedreiging.

Voor de komende jaren gloort er wel een hoopvol perspectief: de toenemende ondersteuning vanuit de wetenschap voor een alcoholvrije leefstijl. Hopelijk wordt daardoor de toenemende alcoholisering van onze samenleving tot stilstand gebracht en op termijn teruggedraaid.

dr.ir. D. Korf

Alcoholgrens voor beginnende bestuurders ook in België omlaag

Wie in België pas zijn rijbewijs heeft gehaald, is binnenkort gebonden aan een lagere promillagegrens dan tot nu toe. De minister voor mobiliteit Jaqueline Galant is voornemens de grens van de huidige 0,5 promille te verlagen naar 0,2 promille.

België volgt daarmee het Nederlandse voorbeeld. Wij hadden oorspronkelijk ook één strafbaarheidsgrens bij 0,5 promille, maar verlaagden enkele jaren geleden voor beginnende bestuurders de grens naar 0,2 promille. Er is echter één verschil. In België blijft men drie jaar lang "beginnende bestuurder", in Nederland vijf jaar.

Minister Galant wil de maatregel zo spoedig mogelijk van kracht laten worden: het verkeer moet veiliger worden. In België lopen chauffeurs tussen de 18 en 25 jaar acht keer meer risico op een ernstig ongeval dan oudere chauffeurs.

In de praktijk betekent dit dat slanke, lichtgebouwde beginnende bestuurders in het geheel geen glas drank mogen consumeren kort voor hun vertrek. Zwaarlijvige personen blijven na één glas nog wel beneden de 0,2 promille. Een verschil dat niet zou bestaan als de nieuwe grens op 0,1 promille was gesteld.

In diverse landen van het voormalige Oostblok was rijden met alcohol in het bloed gewoon verboden voor iedereen. Bij de toenmalige nauwkeurigheid van de meetapparatuur kwam dat neer op een strafbaarheidsgrens bij 0,1 promille.

HEINEKEN BENADEELT ECONOMIEËN VAN DIVERSE AFRIKAANSE LANDEN

Afrikaanse dochterondernemingen en partners van Heineken, moeten verplicht een deel van hun grondstoffen inkopen via de Belgische dochter Ibecor. Ook de afdracht uit de winst moet via Ibecor worden voldaan. Het Heineken concern benadeelt daarmee de fiscus en de economie van elf Afrikaanse landen.

Ibecor fungeert als inkoper voor brouwerijen in elf Afrikaanse landen. Als grootafnemer kan Ibecor aanzienlijke kortingen bedingen op de geleverde grondstoffen, machines en onderdelen. Die kortingen komen echter niet ten gunste van de aangesloten brouwerijen, maar zijn pure winst voor Ibecor.

Verder laat Ibecor zich betalen voor zijn dienstverlening, door een deel van de in Afrika behaalde winst via zijn boeken te laten lopen. De in Afrika behaalde winsten lijken daardoor kleiner, waardoor er daar minder belasting wordt betaald. De fiscus in de

BIERFIETS IN AMSTERDAM NIET MEER OVERAL WELKOM

Voorjaar 2015 dienden bewoners van de binnenstad van Amsterdam een petitie in. Daarin vroegen zij de gemeente om de bierfiets de toegang tot de binnenstad te ontzeggen. Afgelopen november werd besloten om in het centrum bierfietsvrije gebieden in te stellen. Ook straatmuzikanten mogen daar niet meer optreden.

De argumenten die de binnenstadbewoners destijds aanvoerden, waren zeer divers. In de eerste plaats zijn de voertuigen een grote hindernis voor het verkeer. Zij zijn te breed voor het fietspad, te log en te langzaam voor de rijbaan. Als gevolg daarvan veroorzaken zij veel opstoppingen in de binnenstad. Bij het afdalen van een bolle brug zijn zij niet goed in de hand te houden en lopen fietsers en voetgangers gevaar.

In de tweede plaats leidt het gedrag van de passagiers tot veel klachten. Zij schreeuwen en joelen, maken gore opmerkingen naar voorbijgangers, en gooien soms bier naar passerende fietsers. Ook wildplassen door de passagiers komt nogal eens voor.

Verder zijn de ondertekenaars van de petitie van mening dat het stadsbestuur

door het tolereren van de bierfiets en diens passagiers, bezig is het culturele werelderfgoed van de binnenstad te veranderen in een ordinair pretpark. Daarmee trekt het stadsbestuur de verkeerde soort toeristen aan. Toeristen die voor drank en drugs naar de stad komen en daardoor veel overlast veroorzaken. Zij zouden net zo goed rondjes kunnen gaan rijden in een willekeurig sportpark.

Tenslotte: veel passagiers van de bierfiets zijn overduidelijk dronken. De bierfiets is feitelijk een rijdende bar. Tegen de dronken passagiers wordt niet opgetreden. De bierfiets fungeert daardoor als dekmantel voor onbestrafte **openbare dronkenschap**. De vergunning voor de bierfiets vermeldt alleen dat de bestuurder niet dronken mag zijn. Maar dat is een overbodige mededeling, want geen enkele verkeersdeelnemer mag dronken zijn.

De 6300 ondertekenaars van de petitie lijken gehoor voor hun klachten te krijgen. De Bestuurscommissie Centrum heeft afgelopen november besloten om gebieden in het centrum bierfietsvrij te maken. Die gebieden worden ook verboden terrein voor straatmuzikanten, want ook zij veroorzaken in Amsterdam veel overlast.

Omdat niet de gehele binnenstad bierfietsvrij wordt gemaakt, blijft het argument van kracht dat het stadsbestuur door het toelaten van de bierfiets bezig is de verkeerde soort toeristen aan te trekken. Het is nog niet duidelijk waar dat voertuig uiteindelijk wel wordt toegelaten. Daar blijft de aantasting van het leefklimaat van de bewoners bestaan. Amsterdam moet kiezen tussen pretpark en werelderfgoed, moet kiezen tussen bewoners en een bepaalde categorie toeristen. Van allebei een beetje is geen oplossing.

Dingeman Korf

COLOFON

De GO: tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@telfort.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro NL81 INGB 0000 849058.

Artikelen voorgaande nummers:
www.angob.nl

Zelftest alcoholpromillage onbetrouwbaar

Alcoholtesten waarmee weggebruikers zelf het alcoholpromillage van hun bloed kunnen meten, zijn onbetrouwbaar. Aldus de uitkomst van een test door het consumentenprogramma Radar. Soms is de uitkomst te hoog, soms te laag.

Vanaf het moment dat de politie de bloedproef voor het bepalen van iemands alcoholgehalte deels verving door de goedkopere blaaspijpjes, zijn er diverse nog goedkopere blaaspijpjes op de markt gekomen voor particulieren. De eerste waren gebaseerd op een verkleuring van een indicatorstof door contact met de uitgedemde alcohol.

Behalve de pijpjes gebaseerd op een verkleuring, zijn er naderhand ook pijpjes ontwikkeld gebaseerd op elektrische meting van de alcohol in iemands adem. Een geavanceerde en geijkte versie van laatstgenoemde staat op de politiebureaus. Die levert een exacte meting die als wettelijk bewijsmateriaal kan dienen. Op straat gebruikt de politie meestal een goedkopere maar handzamere versie. Die is iets minder nauwkeurig. Vandaar dat er, vooral bij twijfelgevallen, op het bureau een tweede meting wordt uitgevoerd.

Radar analyseerde zes verschillende thuis testen met een prijs tot maximaal 100 euro. Als proefpersonen fungeerde een zestal fysiologisch verschillende personen (man, vrouw, slank, overgewicht, gezond, diabetespatiënt). De uitkomst van de zelftest werd vergeleken met de uitkomst van meting met het (geijkte) politieapparaat. Bij alle zelftesters werden onregelmatigheden aangetroffen.

Zo gaven sommige zelftesters na één drankje nog helemaal geen alcohol aan. Na twee drankjes zou theoretisch het alcoholpromillage afhankelijk van het lichaamsgewicht tussen de 0,2 en 0,4 promille moeten liggen. Bij de man met overgewicht werd echter nog helemaal geen alcohol gevonden. Met de politiemeter werd wel alcohol aangetoond.

Iemand die volgens de thuis test precies 0,2 promille had, bleek met de politietester 0,34 promille alcohol in zijn bloed te hebben. Voor een beginnend bestuurder (iemand die nog geen vijf jaar een rijbewijs heeft) maakt dat het verschil tussen strafbaar en niet-strafbaar!

Eénderde hersenletsel opgelopen in dronkenschap

Eénderde van de patiënten die met licht traumatisch hersenletsel naar de Spoedeisende Hulp kwamen, was duidelijk onder de invloed van alcohol. Dat blijkt uit de cijfers van UMC Groningen en Elizabeth Ziekenhuis Tilburg.

Licht traumatisch hersenletsel betekent letsel veroorzaakt door een gebeurtenis buiten het lichaam (een val, een klap, enz), dat niet levensbedreigend is. Het kan variëren van zware hoofdpijn en hersenschudding, tot angst en verwardheid.

De dronken patiënten waren vaker man en jong dan de niet-dronken patiënten. Zij waren ook vaker betrokken bij een val of bij geweld, en minder

vaak bij verkeers- en sportongevallen. Dronken patiënten moesten vaker in het ziekenhuis worden opgenomen dan de niet-dronken groep, meestal voor één nacht.

Verrassend was de uitkomst dat de dronken patiënten sneller genazen dan de nuchtere patiënten. Daar zijn twee mogelijke verklaringen voor. De eerste verklaring is dat dronken patiënten een minder scherpe herinnering aan hun ongeval hebben. Daardoor wordt hun genezing minder tegengewerkt door angsten en herbeleving. De tweede verklaring is dat dronken personen sneller een ongeluk krijgen, waardoor er onder hen relatief meer lichte gevallen voorkomen.

Steeds meer steun voor alcoholvrije leefstijl vanuit wetenschap

ADVIES GEZONDHEIDSRaad : DRINK GEEN ALCOHOL OF IN IEDER GEVAL NIET MEER DAN ÉÉN GLAS PER DAG

Op 4 november bood de Gezondheidsraad het rapport "Richtlijnen Goede Voeding 2015" aan minister Schippers van Volksgezondheid aan. De richtlijnen vervangen de oude richtlijnen uit 2006. De hoofdlijn is : eet meer plantaardig, en minder suiker. De maximaal toelaatbaar geachte hoeveelheid alcohol is ten opzichte van 2006 gehalveerd.

De afgelopen negen jaar zijn er grote aantallen onderzoeken gepubliceerd over voedings- en genotmiddelen. Die hebben de inzichten over voeding soms versterkt, maar in sommige gevallen juist radicaal omgekeerd. Zo wordt verhoogd cholesterol niet meer als de grote boosdoener gezien, maar als signaal dat er iets mis is. Bestrijden van een te hoog cholesterolgehalte wordt daarmee symptoombestrijding. De achterliggende oorzaak wordt niet aangepakt.

Over alcohol is de Gezondheidsraad nu veel kritischer dan in 2006. Destijds was het advies nog maximaal twee glazen per dag voor mannen, en één glas per dag voor vrouwen, en voor beiden twee dagen per week geheel zonder drank. Een advies dat gelijk was aan het al eerder gegeven advies van de Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO). Het nieuwe advies ligt de helft lager.

De nieuwe richtlijn is gebaseerd op tal van onderzoeken, waarbij vooral die over de samenhang tussen alcohol en diverse vormen van kanker zwaar hebben meegewogen. Daarmee vergeleken is de vergroting van bijvoorbeeld de kans op jicht door alcohol, van veel minder belang.

Het Koningin Wilhelmina Fonds voor de Kankerbestrijding (KWF) schreef twee jaar geleden op zijn website over alcohol en de kans op kanker al "**het beste is geen alcohol drinken**". Ook concludeerde het KWF destijds al "de

gezonde norm uit 2006 is inmiddels achterhaald". De aanscherping van het advies van de Gezondheidsraad komt dus niet als een donderslag bij heldere hemel.

De Gezondheidsraad stelt nu onomwonden : **drink geen alcohol, of in ieder geval niet meer dan één glas per dag**. Een formulering die duidelijk maakt dat dat ene glas per dag geen streefwaarde is, maar het absolute maximum. Beter is om er nog flink onder te blijven en liefst helemaal niet te drinken. De regelmatig door de alcoholbranche naar voren gehaalde positieve effecten van (uiterst) matig alcoholgebruik, wegen volgens de Gezondheidsraad niet op tegen de daarmee tegelijkertijd binnengehaalde risico's.

Twee jaar geleden dronken de volwassen Nederlanders net iets meer dan het toen geldende maximum van twee glazen (1 glas voor vrouwen) per dag. Daar is weinig in veranderd. Maar liefst 45 procent van de mannen drinkt (vaak fors) meer dan de nieuwe norm van 1 glas.

De nieuwe richtlijnen gaan de basis vormen voor de voedingsvoorlichting en het voedingsbeleid in ons land. Daarmee wordt alcohol steeds minder een algemeen geaccepteerd dagelijks consumptieartikel, en wordt een alcoholvrije leefstijl steeds steviger gefundeerd.

GROOTSTE BELGISCHE BROUWER VOORSTANDER CALORIEËN OP ETIKET

De Belgische brouwer AB InBev, de grootste van België en nummer twee wereldwijd, is voorstander van de vermelding van calorieën op de verpakking. Het Belgische bedrijf wil afrekenen met wat men de hardnekkige mythe over bier als dikmaker noemt.

Half november meldde AB InBev per 1 januari 2016 over te zullen gaan tot vermelding van het aantal calorieën van zijn bier op de etiketten en blikjes. Enkele kleinere brouwerijen in België en Nederland hadden dat al eerder gedaan.

Woordvoerder Leroy van InBev zegt "Wij hebben niets te verbergen". Hij is ervan overtuigd dat informatie over de calorieën de beeldvorming over bier ten goede komt. Een glas wijn

zou volgens hem evenveel calorieën bevatten als één glas bier. Als bier een dikmaker genoemd wordt, dan zou wijn het ook zijn. Vermelding van de calorieën zou de concurrentiepositie van bier tegenover wijn verbeteren.

Wat Leroy niet zegt is het feit dat het aantal calorieën vermeld wordt per 100 ml drank, niet per glas. Bovendien drinkt de gemiddelde bierdrinker meer glazen dan de gemiddelde wijndrinker. Verder is bij wijn het aantal calorieën sterk afhankelijk van de soort wijn. De consument kan door slim te kiezen met wijn aanzienlijk minder calorieën binnen krijgen dan met bier. Bier varieert veel minder. Van "mager bier" hebben wij nog niet gehoord. En tenslotte: de hop in het bier levert wel nauwelijks calorieën, maar beïnvloedt de stofwisseling wel zodanig dat men dikker wordt.

ALS JE WEET
HOE ALCOHOL WERKT,
WERK JE ZONDER ALCOHOL

Alcoholbranche maakt zich breed op steeds meer terreinen BIER MAG VAN RCC KRAANWATER HETEN

Drank is de afgelopen 65 jaar steeds gewoner geworden. Iets wat gewoon is valt niet op. Daardoor heeft de alcoholbranche zich in verloop der tijd sluipenderwijs steeds meer kunnen permitteren. De (vrijwillige) code voor de alcoholreclame heeft die ontwikkeling niet kunnen tegenhouden. Nu mag een bepaald bier zelfs de naam "kraanwater" voeren van de Reclame Code Commissie (RCC).

De misleidende naam betreft bier van de Nederlandse brouwer Jan Kraan. De naam "kraanbier" had dus voor de hand gelegen. Maar nee, meneer Kraan wilde opvallen, en koos voor de naam "kraanwater". Zulks ondanks het feit dat de Reclamecode voor Alcoholhoudende Dranken uitdrukkelijk vermeldt dat de merknaam van een alcoholhoudende drank niet de indruk mag wekken dat het om een frisdrank, limonade of (bron)water gaat.

De misleidende naamgeving bracht het EUCAM (European Centre for Monitoring Alcohol Marketing) er toe om een klacht in te dienen bij de Reclame Code Commissie (RCC). De RCC was bij de behandeling van de zaak blijkbaar in een jolige (alcohol) bui, want zij wees de klacht af. Er zou bij de naamgeving duidelijk sprake zijn van een woordspeling. Of dat ook duidelijk is voor potentiële kopers in de supermarkt of bij de slijter, menen wij te mogen betwijfelen. En als het wel duidelijk zou zijn, wat dan nog? De naam is gewoon in strijd met de tekst van de reclamecode.

Verder merkt de RCC op dat de naam klopt met de feiten, er zit immers veel water in bier. Een flauwekul opmerking, er zit ook veel water in koffie, thee of melk. Daar hebben we het ook niet over Jumbo-bonenwater of Friese-Vlag-water.

Tot slot merkt de RCC nog op dat uit de website van de bierbrouwer blijkt dat het om bier gaat. Ons inziens eveneens een argument dat geen hout snijdt. Niemand gaat toch in de supermarkt op Internet staan kijken wat er achter de naam kraanwater schuilgaat?

Gezien de vele soorten bron- en mineraalwater die tegenwoordig in de rekken van de supermarkten staan, vinden wij de naam kraanwater voor een merk bier, erg misleidend.

De RCC houdt hier willens en wetens een bierbrouwer de hand boven het hoofd. De invloed van de alcoholsector op de RCC is blijkbaar sterker dan de invloed van de tekst van de reclamecode.

Dingeman Korf

Alcohol ongelijk verdeeld over de aardbol

240 MILJOEN ALCOHOLISTEN WERELDWIJD

De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) heeft uitgezocht hoe het staat met de alcoholconsumptie in de wereld. De consumptie blijkt zeer ongelijk te zijn verdeeld. Het rapport over het onderzoek is afgelopen november verschenen.

De onderzoekers registreerden alleen de officiële consumptie, de hoeveelheid die wettelijk over de toonbank ging in 2013. Zelf gestookte alcohol, die in diverse landen een aanzienlijke, maar ongemeten bijdrage levert, is niet meegerekend. Uit de totale verkochte hoeveelheid, berekenden de onderzoekers de consumptie per inwoner van 16 jaar en ouder.

Weinig verrassend was de uitkomst dat de meeste alcohol gedronken wordt in de voormalige Oostbloklanden. Wel verrassend was de uitkomst dat niet Rusland, maar Litouwen de lijst aanvoerde met een hoofdelijk gebruik per "volwassene" van ruim 13 liter pure alcohol. Waarbij aangetekend kan worden dat in Rusland heel veel zelf-gestookte drank geconsumeerd wordt, de beruchte samogon, die dus niet is meegeteld. Ook Estland en Tsjechië scoorden hoog, met tussen de 11 en 12 liter pure alcohol per volwassen inwoner. Het enige Westerse land in dit gezelschap was Oostenrijk.

Ook in Noord- en West-Europa ligt wereldwijd gezien de alcoholconsumptie hoog, evenals in Australië en Noord-Amerika. Helemaal aan de andere kant van het spectrum staan landen als Indonesië (minder dan 1 liter per jaar) en enkele Arabische landen. Ook in Turkije, India en Israël ligt de consumptie laag (beneden de 3 liter). Het OESO-rapport geeft als oorzaak de sterke religieuze traditie in die landen.

Op grond van ondermeer deze cijfers wordt geschat dat de wereld het onrustbarende aantal van 240 miljoen alcoholisten telt.

Vergelijking van de cijfers met die uit 2000 doet zien dat in de meeste landen de consumptie daalt. Uitzonderingen zijn Litouwen, Letland, Polen, China, en in mindere mate Chili en Rusland. Daar is in dertien jaar de consumptie (soms fors) gestegen.

Minimumprijs uitvaardigen en reclame beperken

IERLAND GAAT ALCOHOL AANPAKKEN

De Ierse regering heeft voorgesteld om, in navolging van Schotland, een minimumprijs voor alcohol in te stellen. Daarnaast een aantal beperkende bepalingen voor alcoholreclame. Dit alles om de consumptie, nu één van de hoogste in Europa, omlaag te brengen.

Het wetsvoorstel is het eerste in Ierland waarin de alcoholproblematiek wordt beschouwd vanuit het gezichtspunt van de volksgezondheid. Dus als een maatschappelijk probleem. De Ierse minister van Gezondheid, L. Varadkar sprak in dit verband over de "damaging attitude to alcohol" van de bevolking, een schadelijke houding/mentaliteit tegenover alcohol. Vier van de tien drinkers doen aan "binge drinking", je lam zuipen dus.

Behalve de invoering van een minimumprijs per eenheid alcohol, noemt het wetsvoorstel diverse maatregelen ter beperking van de reclame voor alcohol. Zo mag radio- en TV-reclame voor drank alleen nog na 21.00 uur worden uitgezonden. Daarnaast wordt een verbod op prijsacties voorgesteld. Dit zou zaken als "happy hours" drastisch inperken. Verder een verbod op buitenreclame in de omgeving van scholen, speeltuintjes en langs sportvelden wanneer daar evenementen voor kinderen plaatsvinden. En tenslotte een verbod op alcoholreclame in en aan het openbaar vervoer.

Met dit alles wil de Ierse regering bereiken dat de bagatelliserende houding van het publiek verandert in een meer kritische houding. Daardoor zou het hoofdelijk gebruik van de huidige circa 11 liter moeten verminderen tot 9,1 liter in 2020.

STEEDS MEER LUNCHROOMS MET ALCOHOL

Vóór 2009 waren lunchrooms in ons land bijna allemaal alcoholvrij. De gemiddelde omzet aan alcohol was nauwelijks meetbaar. Sinds dat jaar is er echter een enorme toename opgetreden. Tussen 2010 en 2014 leverde alcohol ruim 8 procent van de omzet. In 2015 was dat opgelopen tot bijna 19 procent !

Lunchrooms die alcohol (bier en/of wijn) gaan schenken, ondergaan meestal meer veranderingen. Vele gaan zich "brasserie" noemen. Zij oriënteren zich meer op de Belgische of Franse stijl van lunchen. Zij gaan ook warme maaltijden aanbieden. Dat alles doet de omzet per gast behoorlijk stijgen.

In Nederland is het voor lunchrooms

Vermenging horeca en detailhandel mag niet

VNG SPREEKT MET TWEE TONGEN

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft vorig jaar oktober alle gemeenten uitgenodigd deel te nemen aan een experiment over mengvormen van winkel en horeca. Als doel van het experiment was gesteld inventarisatie en onderzoek. Een experiment dus dat in strijd is met de Drank- en Horecawet, die mengvormen verbiedt.

Op de website van de VNG staat daarover te lezen dat de regels met betrekking tot de openbare orde en de volksgezondheid in acht zullen worden genomen. In de uitnodiging aan de gemeenten is die beperkende bepaling nergens te vinden. Vermoedelijk is die beperking toegevoegd nadat de ministers van economische zaken (Kamp) en van binnenlandse zaken (Plasterk) alsmede de staatssecretaris van volksgezondheid (van Rijn), hebben laten weten dat het experiment tot overtreding van de wet zou leiden en dus tot strafbaarheid van de betreffende ondernemers.

In de uitnodiging aan de gemeenten vermeldt de VNG echter duidelijk dat er **geëxperimenteerd mag worden** met mengvormen van horeca en detailhandel. Het gedogen van de volgende verboden zou onderzocht mogen worden :

- Het verbod op de verkoop en het schenken van alcohol in winkels
- Het verbod op het organiseren van een proeverij van alcoholhoudende dranken
- Het verbod op de verkoop van niet-horeca producten in een horeca-inrichting

De VNG spreekt dus met twee tongen ! In de uitnodiging wordt aan de gemeenten een grotere vrijheid voorgespiegeld dan aan de bezoekers van de website. Welke van de twee moeten wij nu geloven ?

In de uitnodiging vermeldt de VNG verder dat het experiment doorgang vindt als er minimaal 20 gemeenten meedoen. Het maximum is op

50 gemeenten gesteld. Per gemeente moeten minimaal 4 ondernemers deelnemen. Het maximum aantal in één gemeente is 25 ondernemers. Landelijk bezien dus minimaal 80 en maximaal 1250 deelnemende ondernemers, lees extra verstrekkingpunten van alcohol. Hebben de gemeenten daar wel de nodige inspecteurs voor ?

De functiescheiding tussen horeca en detailhandel is meer dan een eeuw geleden in de Drankwet opgenomen om gebleken misstanden op dit terrein tegen te gaan. Het feit dat die misstanden niet meer voorkomen, bewijst dat het verbod effectief is (geweest). Maar dat mag nooit een argument zijn om dat verbod dan maar op te heffen. Want dat zou betekenen de poort openen waardoor de misstanden kunnen terugkeren.

De uitnodiging vermeldt ook nog een bepaling die de gemeenten ervan zou moeten weerhouden om aan het experiment deel te nemen. De gemeenten zouden tijdens het experiment zelf moeten onderzoeken of er sprake is van een toename van alcoholgerelateerde problematiek. Een onmogelijke opgave. Alcoholische vechtpartijen zijn gemakkelijk te tellen, maar alcoholische aantasting van de volksgezondheid niet. Gezondheidseffecten treden pas na een langer tijdsverloop op, niet tijdens de duur van het experiment.

Het vooruitzicht van het gedogen van verstrekking van drank bij aankopen, heeft een aantal middenstanders ertoe verleid om daar alvast mee te beginnen. Vermoedelijk de eerste was de Amsterdamse herenmodezaak House of Men, die begon er ruim een jaar geleden al mee. Toen was de uitnodiging van de VNG nog niet geschreven. Het is dus zelfs mogelijk dat de VNG op het idee gekomen is door het voorbeeld van House of Men. Inmiddels heeft afgelopen november House of Men een brief van de gemeente gekregen waarin men gesommeerd wordt te stoppen met het verstrekken van alcohol.

Inmiddels is in Amsterdam ook een kapper begonnen met het schenken van een wijntje (de uitnodiging van de VNG vermeldt ook met name kappers als mogelijke verstrekkers van een drankje), en hebben zich in diverse plaatsen middenstanders gemeld om mee te doen als het experiment doorgaat.

Tweede-kamerlid Henk van Gerven heeft de ministers van BiZa en van VWS naar hun mening gevraagd over de VNG plannen voor mengvormen tussen horeca en detailhandel.

Dingeman Korf

Paracommerciële kantine-exploitatie groeiende concurrent voor horeca

GESUBSIDIEERD ALCOHOL DRINKEN

Gesubsidieerde instellingen als sportclubs, theaters en buurthuizen, omzeilen de drankwet door de exploitatie van hun horeca activiteiten onder te brengen in een aparte vennootschap. Daarmee ontduiken zij de bepaling van de drankwet dat zij niet mogen concurreren met de reguliere horeca.

Door hun baromzet weg te boeken in een aparte vennootschap, een zogenoemde "feest-bv", onttrekken tal van gesubsidieerde instellingen zich via een foefje aan de Drank- en Horecawet (DHW). Die schrijft namelijk voor dat paracommerciële activiteiten slechts gedurende een beperkte tijd vóór en ná een wedstrijd of voorstelling mogen plaatsvinden. Ook het aantal feestjes in een kantine is gelimiteerd. Voor een als "bv" geregistreerde kantine gelden die beperkende bepalingen niet.

Door hun kantine of theatercafé apart te administreren, wordt de schijn gewekt van financieel van elkaar onafhankelijke instellingen. In werkelijkheid is het echter een constructie als van één persoon met twee portemonnees in zijn zakken. Voor de "feest-bv" gelden dezelfde gemeentelijke bepalingen als voor de plaatselijke horeca voor wat betreft openingsuren, muziek en dergelijke. Maar het blijven toch kantines of theatercafé's. Het verschil zit in het feit dat zij veel ruimere schenktijden hebben dan "echte" kantines en "echte" theatercafé's

Nu dit jaar de wet Markt en Overheid geëvalueerd gaat worden, luidt Horeca Nederland de noodklok over bovengenoemde situatie. Die wet moet oneerlijke concurrentie tussen overheid en bedrijfsleven tegengaan.

Gesubsidieerde instellingen werken voor een kleiner of groter deel met overheidsgeld, zodat hun activiteiten financieel gelijkgesteld worden met overheidsinstellingen.

Volgens Horeca Nederland onderkennen café's en partycentra alsmat groeiende oneerlijke concurrentie uit de gesubsidieerde sector. Theatercafé's, sportkantines en buurthuizen werken, mede dankzij subsidies, met prijzen die vèr onder die van de markt liggen. Daarnaast werken zij ook nog vaak met vrijwilligers, wat hun kosten verder drukt.

De oplossing lijkt ons simpel, laat de financieel eindverantwoordelijke instelling kiezen : óf geen alcohol in de kantine of theatercafé, óf geen subsidie. Gesubsidieerd zuipen is een ongewenste zaak !

ALCOHOL KOST BELGIË RUIM 2 MILJARD EURO

Legale en illegale drugs samen kosten de Belgische maatschappij naar schatting 4,6 miljard euro per jaar. Hiervan komt 45 procent, ofwel ruim 2 miljard euro voor rekening van alcohol. Aldus de uitkomst van een onderzoek door de Universiteit van Gent en de Vrije Universiteit van Brussel.

De totale kosten kwamen op een geschat bedrag van 4,6 miljard euro. Dat is 1,19 procent van het bruto binnenlands product en komt neer op 419 euro per inwoner per jaar.

De onderzoekers maakten een opdeling in legale drugs (alcohol, tabak en psychoactieve medicijnen) en illegale drugs. Verreweg de meeste kosten kwamen voor rekening van alcohol (45 procent) en tabak (32 procent). Per drug werden de kosten verder opgesplitst in directe kosten (vnl. in de gezondheidszorg), indirecte kosten (vnl. door productiviteitsverlies) en verlies aan levenskwaliteit.

In alle drie categorieën waren alcohol en tabak de koplopers voor wat betreft de kosten. Bij de directe kosten waren alcohol en tabak samen goed voor 70 procent van de kosten, bij het productiviteitsverlies voor 86 procent en bij het verlies aan levenskwaliteit (uitgedrukt in verloren gezonde levensjaren) voor maar liefst 91 procent.

Apart vermeld worden nog de kosten van deelname aan het verkeer onder de invloed van alcohol of drugs : 281 miljoen euro.

De Belgische regering weet nu op welke punten zij maximaal hoeveel kan bezuinigen op de kosten van ongezond gedrag.

En dit...

... was een geval van alcoholisch vandalisme en bedreiging.

In Winschoten had een 35-jarige inwoner flink ingenomen voordat hij het huis van zijn ex binnendrong. Daar begon hij het huisraad te vernielen en bedreigde zijn 35-jarige ex met de dood. Die vluchtte en belde de politie.

Toen de politie hem kwam arresteren, bedreigde hij ook de agenten met de dood. Hij werd in de boeien geslagen en mocht in de cel bij zinnen komen . . . .

* * *

... werden heel dure drankjes.

Een inwoner van Tilburg was op zaterdagavond tot in de kleine uurtjes flink aan het borrelen geweest. In de

vroege zondagochtend reed hij zijn auto total-loss tegen een paal met verkeersborden. De weg lag bezaaid met brokstukken.

De restanten van zijn dure Jaguar moesten door een bergingsbedrijf verzameld en afgevoerd worden. De bestuurder werd per ambulance naar het ziekenhuis gebracht. Daar bleek hij slechts licht gewond te zijn . . . .

* * *

... was een geval van alcoholische geweldpleging in Leeuwarden.

De dader was een 49-jarige man uit Groningen. Hij had op de betreffende donderdagavond veel gedronken, en drong in Leeuwarden de verkeerde woning binnen. Daar mishandelde hij de 53-jarige bewoonster, trok haar aan de haren en duwde haar van de trap af. Vervolgens sloeg hij in op een aanwezige 66-jarige gast.

Vervolgens drong de dolleman de woning ernaast binnen. Daar sloeg hij de 66-jarige bewoner tegen het

hoofd. Vervolgens mishandelde hij een 59-jarige aanwezige waar hij nog iets mee te verhapstukken had.

De politie arresteerde de man toen hij de woning alweer verlaten had . . .

* * *

... was een geval van verregaande domheid na alcoholgebruik en met een rijntzegging.

Een man, zonder vaste woon- of verblijfplaats, moest in Groningen voor de rechter verschijnen omdat hij twee maanden eerder onder invloed en zonder rijbewijs achter het stuur zat. De rechter veroordeelde de man onder meer tot rijntzegging en inleveren van zijn rijbewijs.

Agenten in burger die bij de zitting aanwezig waren, zagen de man na afloop in zijn auto stappen. Daarop hielden zij hem aan. Hij bleek ook nog alcohol in zijn bloed te hebben. Auto en rijbewijs werden in beslag genomen.

Hoe dom kan alcohol een mens maken . . . .

VROUWEN BOVEN 65 GROTE DRINKERS OP BRITSE VLEGVELDEN

Cabinepersoneel van vliegtuigen heeft steeds vaker te maken met passagiers die overlast veroorzaken. Het Britse reisbureau Holiday Extras hield een enquête. Wat bleek? Vrouwen boven de 65 jaar bleken de grootste inneemsters.

Verschijsning G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 11 maart gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 18 februari bij de redacteur.

Nieuwjaarsbijeenkomst

Stichting ANGOB 2016

De Nieuwjaarsbijeenkomst 2016 wordt gehouden op zaterdag 16 januari. Vanaf 13.30 uur zijn begunstigers van Stichting ANGOB, vaste gasten van het Spook en eventuele genodigden of belangstellenden welkom in de kantine van Alcoholvrije Camping 't Spook, Spookweg 55 te Beekbergen.

Zoals de afgelopen jaren gebruikelijk is er geen speciaal programma gepland. De middag is vooral bedoeld voor de onderlinge uitwisseling van nieuwjaarswensen en een gezellig samenzijn. De vaste gasten kunnen meteen even kijken hoe hun caravan deze groene maar stormachtige winter heeft overleefd.

Nadere inlichtingen bij de beheerder, tel. 06 - 10 - 93 67 89.

STIJGING BIERPRIJS SLECHTS GEDEELTELIJK DOORBEREKEND

De Nederlandse horeca heeft de afgelopen jaren de stijging van de bierprijs slechts gedeeltelijk doorberekend aan zijn klanten. Aldus een van de bevindingen uit het jaarlijkse terrasonderzoek van adviesbureau Van Spronsen & Partners.

De inkooprijzen van bier is de afgelopen vijf jaar voor de horeca met circa 18 procent gestegen. De prijs van een biertje op het terras is slechts met de helft daarvan gestegen: 9 procent (in vijf jaar). Dat klinkt bedrijfseconomisch onlogisch, want het zou een drastische afname van de winstmarge betekenen. Was die winstmarge destijds zo groot dat het gemakkelijk kon? De horeca verkoopt het bier toch niet met verlies?

Uit de jaarlijkse inventarisatie van de prijs voor een "rondje op het terras", blijkt dat Amsterdam de duurste terrasstad is. Een "rondje" bestond voor de onderzoekers uit 2 koffie, 2 fris, 2 bier en 2 rosé.

Amsterdam wordt op de ranglijst gevolgd door Den Haag, Haarlem, Den Bosch en Utrecht. De goedkoopste terrasstad is Almere, gevolgd door Breda en Arnhem. Almere is circa 13 procent goedkoper dan Amsterdam.

Incidenten met zich misdragende passagiers, doen zich voor op alle vluchten van en naar Europa. Het aantal meldingen neemt de laatste jaren snel toe. In 2012 werden bijvoorbeeld in Nederland 541 incidenten gemeld, in 2013 waren dat er 627 en in 2014 maar liefst 747. Een verontrustend snelle toename.

In Groot-Brittannië is het zo mogelijk nog erger. Vluchten met voetbalsup-

porters zijn berucht. Maar ook op vakantievluchten worden vaak incidenten gemeld.

Het Britse reisbureau Holiday Extras organiseerde daarom een enquête onder 1000 Britse passagiers. Van de mannen bleek éénderde alcohol te drinken vóór het vertrek, van de vrouwen éénvierde. De helft van de ondervraagden had wel eens een drankgerelateerd incident meegemaakt in het vliegtuig of op het vliegveld.

Qua hoeveelheid alcohol die zij consumeerden, wonnen de vrouwen het van de mannen. Er waren er zelfs die acht of meer drankjes consumeerden voorafgaand aan het vertrek. Het meest verrassende wat uit de enquête naar voren kwam, was het feit dat van alle leeftijdscategorieën vrouwen boven de 65 jaar de meeste alcohol dronken.

De vraag rijst: drinken zij omdat zij zich te buiten willen gaan, of drinken zij uit vliegangst?

ALCOHOLRECLAME DOOR RECLAMESPOTS VOOR ALCOHOLVRIJE VARIANTEN

Een televisiespot voor Amstel Radler 0.0, en een bijbehorende radiospot voor hetzelfde product, zijn gedeeltelijk uit de circulatie gehaald na een aanwijzing van het Commissariaat voor de Media (CvdM). Die aanwijzing was een gevolg van een bij het CvdM ingediende klacht van het European Centre for Monitoring Alcohol Marketing (EUCAM).

Op grond van de Mediawet 2008 mogen geen reclameboodschappen voor alcoholhoudende dranken worden uitgezonden tussen 6.00 uur 's ochtends en 21.00 uur 's avonds. Deze norm dient ter bescherming van jongeren, en in het bijzonder minderjarigen, tegen onnodige alcoholreclame. Het overheidsbeleid is gericht op ontmoediging van alcoholgebruik door jongeren, en daarmee op beperking van de alcoholreclame waar jongeren aan worden blootgesteld.

EUCAM diende bij het CvdM een klacht in over een TV-spot voor Amstel Radler 0.0. Die spot zou mede reclame zijn voor alcoholhoudend bier. Naar aanleiding daarvan heeft het CvdM vastgesteld dat de betreffende reclamespot "een directe verwijzing bevat naar een alcoholhoudende variant van het betreffende biermerk. Daarmee heeft de spot ook een wervend karakter voor alcoholhoudende drank". De spot had dus niet tussen 6.00 en 21.00 uur uitgezonden mogen worden. Het CvdM heeft alle omroepen op de hoogte gesteld van deze interpretatie

van de wet.

Het CvdM schrijft op zijn website: "Reclame voor bier, wijn, en sterke drank is alleen toegestaan op tijden dat kinderen - normaal gesproken - geen TV kijken of radio luisteren". Ons inziens noopt deze bepaling sinds de verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar, tot uitbreiding van de tijdsspanne waarvoor het verbod geldt. Want 17-jarigen gaan echt niet om 21.00 uur naar bed. Een totaalverbod voor alcoholreclame via de televisie verdient ons inziens daarom veruit de voorkeur.

Op zijn website schrijft het CvdM over de betreffende bepaling in de Mediawet: "Doel van de bepaling is onder meer om het alcoholgebruik onder kinderen en jongeren te ontmoedigen. Voor alcoholvrije varianten van bijvoorbeeld merken die ook alcoholhoudende dranken produceren, gelden in principe geen beperkingen, tenzij in die reclames ook (direct of indirect) wordt verwezen naar alcoholhoudende varianten van die biermerken".

VAKANTIEKILO'S MEDE DOOR ALCOHOL

Velen beginnen het nieuwe jaar met een goed voornemen. Vooral afvallen behoort tot de goede voornemens. Voor velen wel nodig ook, want de maand december is er één waarin veel mensen zwaarder worden.

De decemberkilo's zijn een bekend verschijnsel. Minder bekend zijn de vakantie kilo's. De website Reisgraag deed er een onderzoek naar, waaraan door 650 personen werd deelgenomen. Gewichtstoename trad op bij 42 procent van de respondenten. De gemiddelde gewichtstoename van hen was 1,2 kg. Vooral mannen werden zwaarder (2,2 kg), vrouwen in veel mindere mate (0,9 kg).

Omdat een grote meerderheid van de reizigers naar warmere landen vertrekt, viel te verwachten dat er niet alleen meer gegeten, maar ook meer gedronken zou worden. Bijna een derde van de respondenten dronk op vakantie meer water dan thuis. Frisdrank was iets minder populair (lest de dorst slecht), ruim 23 procent dronk daarvan meer. Alcoholhoudende dranken waren het populairst, daarvan werd door 38,6 procent van de respondenten meer gedronken. Omdat alcohol niet dorstlessend is, waren de lage prijzen en de onbekende drankjes de belangrijkste reden om meer te drinken.

Steeds vaker rekening gehouden met hoge kosten CBR

VOORWAARDELIJKE BOETES VOOR DRANKRIJDERS

Lange tijd hielden de Nederlandse rechters er nauwelijks rekening mee dat drankrijders vaak een forse rekening te betalen krijgen aan het CBR. De laatste tijd is dat aan het veranderen. De boetes die de strafrechter oplegt, zijn steeds vaker geheel of gedeeltelijk voorwaardelijk.

Met meer dan 1,3 promille alcohol achter het stuur zitten, wordt beschouwd als een zware overtreding. Zo iemand krijgt door het CBR een EMA opgelegd, een Educatieve Maatregel Alcohol en Verkeer. Dat is een driedaagse cursus over de risico's van alcoholgebruik in het verkeer. De kosten van de cursus, ruim 800 euro zijn voor rekening van de drankrijder.

Bij promillages boven de 1,8 kan een geschiktheidsonderzoek verplicht worden gesteld. Daarbij wordt de bestuurder fysiek en psychisch onderzocht op zijn geschiktheid om aan het verkeer deel te nemen. Zo'n onderzoek kost circa 1100 euro.

Wie weigert deel te nemen aan een EMA of een geschiktheidsonderzoek, ziet zijn rijbewijs niet meer terug. Hij

Uitlokking van wetsovertreding door Heineken ?

VERS IS HET NIEUWE TOVERWOORD

Tussen de producenten van voedings- en genotmiddelen woedt concurrentiestrijd. Om de voorkeur van de koper te verwerven, wil ieder zich onderscheiden van de rest. In de reclame wordt het verschil met concurrerende producten daarom breed uitgemeten. Echter, iedere verbetering van een product, vindt op een gegeven moment navolging. Dan moet er weer iets nieuws bedacht worden.

In de levensmiddelen sector was lang "grootmoeder(stijd)" de kapstok waar de reclame aan werd opgehangen. "Soep (resp. koffie, pudding, enzovoorts) zoals grootmoeder die op tafel zette" was de basis van veel reclame. In verloop der tijd raakte de formule wat uitgewerkt. Al te veel producten waren zich op grootmoederstijd gaan beroepen. Hetzelfde gold voor de aanbeveling "traditioneel".

Het nieuwe toverwoord dat kopers over de drempel moest trekken werd "ambachtelijk". In de levensmiddelen sector een wat vreemde keuze. Want de term verwijst naar het ouderwetse handwerk. Je zou kunnen redeneren dat die ambachtelijk bereide worst misschien wel lekker naar vroeger smaakt, maar ook de vroegere, ambachtelijke bacterieflora bevat. Inmiddels is het effect van het woord ambachtelijk vrijwel uitgewerkt. Al te veel producten heten tegenwoordig ambachtelijk bereid.

De nieuwste trend heet "vers". Evenals ambachtelijk een woord waar

iedereen zijn eigen interpretatie aan kan geven. Zo kunnen wij in Nederland al "verse" bloemen kopen die in Afrika gekweekt zijn, en "verse" vis uit Zuidoost Azië. In grootmoeders tijd werd verse vis gevangen in de nacht voorafgaand aan de verkoop !

Bierconcern Heineken heeft de nieuwste trend ook opgepakt. Afgelopen november lanceerde de brouwer "Heineken Extra Vers". Het is het gewone pils van Heineken, maar het wordt na het brouwen meteen gekoeld naar 5 graden Celsius, de flesjes krijgen een papieren wikkel en het wordt onder koeling naar de supermarkten gebracht. Daar staat het in het koelvak. En is inmiddels bijna tweemaal zo duur als het gewone pils geworden.

Heineken heeft de lancering van het "nieuwe" bier voorzichtig aangepakt. Het staat tot nu toe in het koelvak van slechts 33 supermarkten. En die supermarkten zijn nog weer eens verdeeld over vier verschillende merken (Dekamarkt, Dirk, Hoogvliet en Plus).

Omdat het gekoeld bewaard en aangeboden moet worden, staat het nu nog bij de melk, zuivel dranken en vruchtensappen in het koelvak. Een koelvak waar ook kinderen nogal eens iets komen halen. Een verwarrende en daarom ongewenste situatie. Niet alleen voor kinderen overigens, ook volwassenen kopen vaak impulsief iets wat zij op desbetreffende plaats niet hadden verwacht.

Daarom eist de Drank- en Horecawet uitdrukkelijk dat in de supermarkt alcoholhoudende dranken duidelijk gescheiden moeten staan van alcoholvrije dranken. Die 33 supermarkten zijn dus in overtreding, en riskeren een forse boete. Als zij dit product willen blijven verkopen, zullen zij moeten investeren in aparte koelvitines voor Heineken Extra Vers. Het is nog maar de vraag of zij dat massaal zullen gaan doen.

Een ander punt van kritiek ligt in het feit dat Heineken Extra Vers gekoeld wordt verkocht. Dat kan er toe leiden dat de koper direct buiten de winkel het flesje opent en gaat drinken. Iets wat nogal eens bij APV verboden is. De supermarkt kan dan beschuldigd worden van het uitlokken van wetsovertreding. Ook uitlokking is een strafbare handeling. Misschien heeft Heineken juist daarom het aantal verkooppunten voorlopig beperkt gehouden. Eerst eens kijken wat de handhavers van de wet gaan doen !

Dingeman Korf